
Over Alperne til Venezia

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Over Alperne til Venezia

4

Over Alperne til Venezia

Over Alperne til Venezia

[1]Genoptrykt i "Vedersø-Jerusalem Retur" Pag 39-44

Jp. 4/3 1934.

Over Alperne til Venezia.

Kaj Munks Rejsebreve.

Sognepræst Kaj Munk sender "Jyllandsposten" en Række Rejsebreve fra sin store Udenlandsrejse. Vi bringer her det syvende Brev, i hvilket han fortæller om Østrig, Rejsen over Alperne og Venezia.

HER I ØSTRIG mellem disse Kæmpebjerge sidder der en lille bitte Mand, der hedder Dollfuss. Han har stemt Fødderne mod dem og vil ikke lade sig rokke; men Hitler har spidset Læberne ad ham, og *hans* stormende Aande vil feje ham væk. Endnu holder han Stillingen - kun et Spørgsmaal om Tid. Den fortvivlede Idé at henvende sig til Folkeforbundet - - stop! Jeg kunde fortælle Dem en Masse om Tyrolerne: at de er stolte af at være Østrigere, men ogsaa stolte af at være Landsmænd med Altysklands Diktator, og naar han i Kroll-Operaen i Berlin tager den høje Tone om sit Hjemland Østrig, perpendikler Tyrols musikalske Hjerte bort fra den lille Dollfuss hen mod den store Adolf. Dog nok herom! Jeg gør ikke Ret og Skel mod mine Læsere. De, der siger "Tak for mig" til Politik og Politak og Politaktik, fortjener ogsaa Opmærksomhed. Det er jo først og fremmest en Rejse, jeg har inviteret Dem med paa.

*

Vi er altsaa startet fra München i Morges tidlig, og nu er alle Bjerge spættet af Sne. Toget er spækket med Skier. Ene i Kupeen sammen med os var en henrivende ung Dame i hvid Sweater og allertækkeligst blaa Skibukser; men Østrigs Grænse er ikke naaet, før en rask ung Mand er groet ud af Bænken lige over for hende. Ak! hun er Hitlerine, han Dollfussianer; snart højner Diskussionens Bølger sig herinde omkap med Bjergene udenfor. Og det er dog Alperne nu: Huit suser Toget ind i en Tunnel, tramtatatramtatatram gennem Mørket, huit ud i Lyset igen. Jeg hører Herren med nedstemt Tone oplyse Skidamen om en ny Forordning af Dollfuss, ifølge hvilken ingen Tunnel i Tyrol maa passeres af en virkelig smuk Dame, uden at hun skal afstaa en Medpassager et Kys. Jeg gør mig ordentlig underlige Tanker - og noterer, at allerede efter den tredje Tunnel er der gaaet Svind i Nazidamens determinerede Antipati mod den østrigske Kansler.

*

O Læsere, kunde jeg beskrive Dem Alperne! Havde jeg Ord til at levendegøre Dem den

strenge Alvor over disse hvide Pander, der rejser sig i deres livsfjendske isende Fjernhed og Højhed eller - i Solsiden, hvor Sneen er smeltet - med deres grublende graa Tyngde, deres Furer af Ælde og Ensomhed! Kunde jeg levendegøre Dem *Døden* over dette øde Landskab, hvor selv Floden er stivnet som i Angst for sig selv, for sit eget Liv, mellem forvitrende Afgrundes Grave og endeløse Snestletteres Liglagener, kun plettede af Ulvenes Spor! Havde jeg Toner til at tolke Dem den under Ensformigheden vaklende Opbygning af Haabet i Sindet, ved derefter Mil paa Mil at omringes af tause Fyrreskove, som klamrer sig til Klippernes ugæstfrie Sider i fortrøden Kamp for et sparsomt Liv! Og kunde jeg samtidig inddigte i Dem en Følelse af, hvor stolt det er at hage sig frem mod Italiens Løfte om Sol og Sang gennem denne Livløshed og Livsangst ad to spinkle Traade paa Jorden, narre sig langs med en isgangen Strøm, balancere Hundreder af Meter over en Kløft, liste sig sagtmodigt uden om en Klippe, tilsidst blive hidsig, sætte fuld Fart paa ind mod det spærrende Bjerg, slaa Hul paa det, mase sig igennem og med et flot Pift dampe ud paa den anden Side, mens Ørnen højt under Himlen staar paa en Sky, utrættet, usvimmel og utilnærmelig, hvilende i sin egen Kraft, spejdende mod det fjerne Maal, indtil Tinderne ind under Aften slaar hvide Slør for deres Ansigter, der strejfes af en bleg Rødme under den synkende Sols Farvel, som holdt de trods alt dog ogsaa af Dagen og harmes over at røbe det - og hvor ulideligt kedsommeligt det er med sit dyrt betalte Hurtigtog at holde ved alle snottede Mellemstationer! Da vilde De udbryde: Hvilken Lykke at læse derom og være fri for selv at foretage Turen!

*

Vi beder i Byen Innsbruck, et lille rimglitrende Maleri i Bjergenes tungt massive, vældigt knudrede Sølvramme. Skier og Skier igen! Et Hundrede Mennesker og ethundredeogseksohalvfems Skier stoppes ind i en Kurv, saa knirker et eller andet Maskineri, og nu hænger hele Klumpen fritsvævende i et Stykke Staaltraad højt oppe over de højeste Graners Toppe og hives opad og opad og højere op, til det suser for Ørene og Laaget omsider svipper af Kurven og vi hældes ud i Sneen og Bjergtoppens frostklare spinkle Luft med Byens Legetøjshuse næsten forsvundet i Lidenhed under os. - Modsat Vej lader man Tyngdeloven hjælpe sig; det er billigere; se de gamle Bjergbønder, der har et Ærinde i Byen, overskrævs paa en ganske almindelig Drengeslæde kure med vildene Fart milelangt ned, en kvart Haarsbred fra Afgrundene og i susende Sving om Fjeldenes Fremspring - jojo, her er Bilernes Fart nok opfundet Aarhundreder før Bilerne selv.

*

Næste Dag videre. Og saa maa det da være Europas Støvle, vi endelig kryber ned i, selv om Vinteren ikke vil slippe os; saa smilende selv i Sne kan kun Italiens Smaabyer i Haandfuld efter Haandfuld op ad Bjergene skilte med deres glade Fattigdom paa alt undtagen Kirketaarne og gebræklige Krucifikser. Og som vort trofaste Tog har dystet med Bjergene,

giver det sig nu i Kast med Vandene, kører lige ud i Havet og bliver ved at køre og køre, men Bølgerne er slet ikke ukammeratlige, som Tinderne var; muntre og smaa og med Dansesko paa træder de Valsen til Hjulenes klaprende Takt og nynner selv paa en Vise imens; tydeligere og tydeligere bliver dens Ord - ja, rigtigt, nu hører jeg: Det, de synger, er jo Venezias Navn.

Byen bygget langt ude i Havet med alle Gader af det ilende Vand. Ikke en Bil, ikke en Sporvogn, ingen anden Lyd end Menneskers Stemmer, mest Gadesælgernes selvfornøjede Skraal, og Vandenes aldrig helmende Pludren og Plasken om Marmortrapper og Borde. En Eventyrby, en Drømmestad, et Aakandebland paa den vuggende Sø, Perlen i Middelhavets Muslingeskal, hvilken Kæde af Navne skal jeg hænge dig om Halsen, Venezia, som dine Tilbedere ikke forlængst har hyldet dig med? I et vulkanisk Udbrud af Forretningsgenis frugtbare Lava og Overmodis flammende Aske har Middelalderens Købmandsskab kastet dine Marmorgrundvolde ud paa disse sandede Smaaøer, og Byen steg i Rigdom, i Magt, i Herlighed, og den straaled sit Skær mod Himlen i mørke Nætter og raabte: ”Søstre, der gynger paa Himmeloceanet, spejl jer i mine Vande, og se, Havets Stjerne staar ikke tilbage for jer, I himmelske.”

Det hørte Gud, og Gud lod et Menneske finde Søvejen til Indien, og Skibene kom ikke mere til Venezia, og dens Glans forsvandt. Stille er der blevet, der hvor Livet før bruste og brændte, en Helsebod for Nerver, der hvor Nerver forhen i Griben efter Chance og Bæren af Risiko blev næsten overmenneskeligt spændt. Rørende er Byen nu i sine Forsøg for at tilpasse sig og ligne ”de andre”, rede til at ofre sin Sjæl for at bevare sit Liv; Togdæmning har den ladet bygge herud forlængst, Motorbaade søger at fortrænge Gondolerne i de store Kanaler, de smaa Kanaler begynder saa smaat at blive overbygget med Broer og blive til Gader, Husenes direkte Døre til Vandet forfalder og mures efter; endogsaa overfor Motorvogne byder Byen sig til og har i Sommer opført en Autochaussé ud til sig; men hvad bryder Biler sig vel om Havfruer?

Det nytter dig altsammen lidet, Venezia, din Tid er forbi; men selv i din Død er du daarende dejlig; fra dine labyrintiske Gyder ringler Ekkoet af Gadesælgernes Raab sig ud over Canale grande; Markuspladsens Marmorfliser kruses af dine titusinde Duers kælnepopende Bølger, Kanalernes flydende Alabast rifles under de sorgløse Brisers Tagfat. Dogepaladset trodser Tiden, den Bolshevik, med sin Tusindogennatspragts knejsende Adel. Og Markuskirkens Façade aabenbarer sin Skønhed, som var den Indgangen til Himmeriget. Vi dyer os ikke, vi gaar derind; det skulde vi ikke have gjort; for Himmeriget var under Reparation. Kirken er bygget paa Sand som den hele øvrige Verden her; sligt kan staa til en Tid, siger Skriften; saa vil det synke.

Venezia, Venezia, synkende Stad! Der vil komme en Dag, da en Bøje i Havet viser: Her straalte Venezia. Fattige Slægter, der ikke faar din engang pulsende travle, nu yndefuldt drømmende Skønhed at se, du By, Herren slog for dit Overmodis Skyld, men nænned det knap og lod Slaget følge af dulmende Kærtegn, Sensommernøkkerose paa de sukkende Vovers Bryst, Søkongene Datter i Tornerosesøvn, hvoraf du aldrig skal vækkes.

Kaj Munk.

